

Evaluering af arbejdet med den pædagogiske læreplan Børnehuset Paletten

Sept. 2025 – opdateret jvf. anbefalinger fra tilsyn
2024 (står med grøn skrift)

Arbejdet med den pædagogiske læreplan

"Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at etablere en evalueringskultur i dagtilbuddet, som skal udvikle og kvalificere det pædagogiske læringsmiljø."

"Med evalueringskultur i dagtilbuddet forstås, at lederen har ansvar for, at det pædagogiske personale og ledelsen løbende forholder sig reflektivt til, hvordan de pædagogiske læringsmiljøer understøtter børnegruppens trivsel, læring, udvikling og dannelse."

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 50-51

Hvilke dele af vores pædagogiske læringsmiljø har vi særligt haft fokus på over de sidste 2 år?

Vi har forsat særligt haft fokus på vores læringsmiljøer. Vi har positioneret os, så vi med "børneøjne" kan se hvilke differentierede tilbud der er rundt i hele institutionen. Vi har været udfordret af fysiske store alrum og små stuer, hvorfor processen omkring hvad der netop virker godt, er en cirkulær og dynamisk proces med justeringer i forhold til børnegruppen.

Mangfoldigheden er i spil, så barnet inspireres til at bruge sin krop, sit sprog og sine personlige og sociale kompetencer. Vi ved, at et godt læringsmiljø er afgørende for, at børn lærer, trives og udvikler sig, og vi kan efterhånden se rundt i hele huset, at vi har fjernet legetøj, og dermed gjort miljøet mere overskueligt for børnene. Der er forsat et arbejde i at tydeliggøre det endnu mere, og anvende læringsmiljøet som den 3. pædagog. Det er bemærket flere steder i huset, at børnenes lege og oplevelser støtter deres selvstændighed og interaktion med andre børn i lege med bedre fordybelse end tidligere. Vi har lært, at tydelige legezoner kan være medvirkende til at mindske konflikter opstået af f.eks. at blive forstyrret i leg. Vi skal forsat være opmærksomme på at følge børnenes spor, og ændre miljøet i forhold til børnenes behov.

Eksempel fra vuggestueafdelingen:

Vi har et tydeligt læringsmiljø, Lego-hjørnet, hvor vi særligt har lagt mærke til at børnene inspireres af genkendelighed og inspireres også til ny leg på børnenes eget initiativ.

"2 børn leger i LEGO-hjørnet, de tager et billede ned af væggen af en LEGO-figur, og den ene siger "jeg vil bygge den her". De står begge og er meget optagede af at bygge noget der ligner, de ser på billedet, ned på deres eget igen og bygger videre. Viser slutteligt stolt en figur der ligner den på billedet"

Eksempel fra børnehaveafdelingen:

Børnene er blevet meget mere bevidste om, hvilke tilbud (læringsmiljøer) her er i institutionen. De er bedret ift. at kunne fordybe sig i læringsrummene.

Vi spørger f.eks. ikke kun til "hvad" børnene vil lege, men også nu med spørgsmål som "hvor" børnene gerne vil lege, og giver dem medbestemmelse og indflydelse i en anden grad end vi tidligere har gjort, da vi er blevet mere opmærksomme på dette perspektiv.

Et par børn vælger at de vil lege i køkkenet, de vil gerne have nogle bestemte redskaber, som de vil have med i køkkenet, fordi de tidligere har en erfaring med at det var en god leg med fordybelse.

Et par andre børn siger, *"vi vil gerne lege familie-leg", og går over og sætter sig ved et mindre bord, og begynder at dække bord."*

Begge afdelinger har også haft en særlig opmærksomhed i forhold til at inddrage børnene og deres perspektiver mere i hverdagens lege og aktiviteter, om de er voksen- eller børneinitierede. Denne forståelse udfordrer os som voksne, men vi kan se at det har en effekt, og at børnene høres og oplever at de tages alvorligt, desuden har medindflydelse på deres hverdag i Paletten.

Børn, der hjælper hinanden og hjælper med praktiske gøremål i hverdagen blomstrer, og giver noget godt videre, det mærkes som ringe i vandet, og derfor bruger vi rutinepædagogikken til at inddrage børnene i hverdagens sysler. Om det er at rydde op, feje, tørre borde af, vande blomster eller hjælpe vennerne med at få overtrækkerne på, så er det vigtigheden i at **være sammen** om noget, der er omdrejningspunktet for det gode børneliv.

2024 og 2025

Anbefaling fra tilsyn. 2024:

Forsat udvikle på de fysiske læringsmiljøer, blandt andet børnehavens alrum.

Vi arbejder kontinuerligt med at udvikle de fysiske læringsmiljøer, så de tilpasses det, der rører sig i børnegruppen, og de temaer vi arbejder med. Samtidig fastholder vi de miljøer og elementer, der viser sig at skabe gode og trygge rammer for leg og læring.

I børnehaven har vi gennem længere tid arbejdet med at skabe et levende og funktionelt alrum. Vi har blandt andet haft fokus på børns interesse for udklædning og rollelege, hvilket førte til etableringen af en lille scene. Derudover har vi skabt et hjemligt præg med store planter og mulighed for samvær på tværs af mange børn. Dette har givet grobund for forskellige former for leg og samspil. For at balancere rummets størrelse har vi samtidig etableret en hule-atmosfære, der skaber en mere afskærmet atmosfære – et tiltag, som fungerer godt. Senest har vi fået revet en scene ned, et the-køkken der gjorde det svært at indrette og vi afventer stadig, at det bliver endeligt taget ned, så vi kan etablere tre stationer, som vi kontinuerligt kan præge alt efter hvad der rører sig i børnegruppen og muligt sammenhængende med vores temaer over året.

Lige nu er vi i gang med at udvikle et fantasilegemiljø i bh.afd., hvor børnene over tid skal inddrages i arbejdet med deres egne fortællinger. Her vil vi udforske verden sammen gennem sproglig opmærksomhed, kreativitet, nysgerrighed og fælles inspiration – børn og voksne i samspil.

I vuggestuen ser vi også kontinuerligt på, hvordan vi kan skabe de bedste rammer, særligt i alrummet, men også på stuerne. I alrummet har vi lavet et fysisk tumleområde, da det tydeligt afspejler børnenes spor. Næsten alle børn bruger stedet, når de opdager det, og det er blevet et velkendt og trygt miljø med udfordringer for alle, hvorfor vi bibeholder dette miljø til at bevæge sig og have lov at være lidt vild. Børnene hjælper nu også hinanden på nye måder, netop fordi miljøet er genkendeligt og fuld af muligheder for fælles leg. Samtidig er det muligt at fordele børn i det store rum – i mindre legemiljøer. Det er et fælles anliggende og ansvar at moduler osv. kun er i tumleområdet, og det virker godt.

Vi har en opmærksomhed ift. mange børn i mange arenaer i samme rum i begge afdelinger. Der har været gode lege alle steder, og vi har oplevet børn bruge rummene og miljøerne forskelligt

Anbefaling fra tilsyn. 2024: **Genbesøge temaet leg som en grundlæggende fælles værdi.**

Vi har haft gjort brug af: KORT OM LEG

(Dialogkort, som giver jer spørgsmål til refleksion over arbejdet med leg med børnene)

Dette materiale har vi arbejdet med på to personalemøder, hvor personalet var i grupper og reflekterede over egen praksis. Vi samlede op og gentænkte nye muligheder. Under vores arbejde med dialogkortene "Kort om leg" kom vi vidt omkring, hvilke lege – jf. målgruppen, personalets understøttelse i leg og legemuligheder i legemiljøer osv. vi evaluerede os selv, hvilke lege var vi mest med i, og hvilke positioner indtog vi, og hvornår var vi – understøttende, observerende, med-legende osv. Fokus har bl.a. været, hvordan vi leger mere med børnene – også på legepladsen – og hvordan leg kan være det fælles tredje på tværs af vuggestue og børnehave i overgangen som vi har arbejdet meget systematisk med i flere år.

Det har ført til aftaler om personalets placeringer (både i vug. og bh) og samarbejde på tværs og visuelle understøttelser af lege på legepladsen i bh.afd., så børnene selv kan vælge. Vi ser tegn på, at børnene nu hjælper hinanden med regler i både tagfat-, sang- og bevægelseslege i bh.afd. I vug.afd. ser vi børn gøre brug af læringstavlerne og de voksne i gang med at undersøge sammen med børnene.

De seneste to år har vi arbejdet målrettet med at skabe tydelige, fleksible og inspirerende læringsmiljøer, hvor børnenes spor, perspektiver og medbestemmelse er i centrum. Vi ser, at dette styrker børnenes trivsel, fordybelse, samarbejde og leg – både inde som ude.

Et nyt spændende tema i huset er den legende tilgang til frokostordningen – vi skal lære om maden - mens vi spiser den, vi skal synge om den - mens vi ser på den, og vi får små initiativer fra køkkenet som kan honoreres ude sammen med børnene. Eks. dialog om tomater – æblets dag eller en boogie woogie sang om leverpostejmadder.

Hvordan har vi organiseret vores evalueringskultur?

Vi har prøvet at anvende EVA's redskab til selvevaluering et par gange, hvor vi er lykkedes med at evaluere på en ny og let tilgængelig måde. Vi har desuden arbejdet i grupper på personalemøder, hvor vi i dialog på kryds og tværs med hinanden har sparret omkring vores pædagogik og lærings-temaer på året, således at evaluering og analyse er anvendt til igen ny analyse og justering til næste tema og fremadrettede tiltag.

Anbefaling fra tilsyn 2024: Opmærksomhed på den systematiske evalueringskultur - hvordan den skal komme til udtryk, herunder hvordan børnenes perspektiver fortløbende kan tænkes med i alle evalueringer.

Vi arbejder forsat med at se og lytte os frem til børnenes perspektiver – vi arbejder på at være anerkendende med et menneskesyn som er inddragende og medbestemmende hos og for børnene. Vi er opmærksomme på, at vores evaluering endnu ikke er fuldt systematisk, men vi arbejder målrettet på at styrke denne del af vores praksis. Vi oplever, at vi generelt er stærke i planlægningen, mens evalueringen kan være sværere at fastholde systematisk. Derfor øver vi os, og vi forsøger at integrere evaluering på flere niveauer – både på personalemøder, i teammøder og gennem de daglige dialoger. I praksis med børnene er vi blevet bedre til at tage dem med i overvejelser *her og nu* – hvilket sandsynligvis også gør det lidt sværere at være skriftlig omkring det.

I hverdagen inddrager vi børneperspektivet på flere måder. Eksempelvis vælger børnene i vuggestuen sange ud fra billeder, så de har reel indflydelse på, hvad vi synger. Det skaber deltagelsesmuligheder, hvor børnenes interesser og stemmer bliver synlige.

Arbejdet med børneperspektivet i evaluering

Når vi skriftligt evaluerer pædagogiske forløb ift. temaer, årshjul eller dokumentation (indsigt) på AULA til forældre, inddrager vi også børneperspektivet. Vi beskriver, hvordan børnene har reageret, hvilke spor de har sat i legen, og hvilke tegn på trivsel, læring og udvikling vi har observeret. På den måde bliver evalueringen ikke kun en faglig vurdering, men også en afspejling af børnenes oplevede erfaringer – og så får forældrene en viden samtidig om deres børns hverdag.

Vi gør os umage med at se og lytte os frem til børnenes oplevelser, og vi bestræber os på at møde dem med et anerkendende menneskesyn, hvor inddragelse og medbestemmelse er centrale værdier i Paletten.

Vores evaluering er ofte også dialogbaseret, hvor vi med afsæt i erfaringer justerer og udvikler praksis. Vi har taget skridt i retning af en mere systematisk tilgang, i forbindelse med større temaer. Samtidig rummer hverdagen situationer, hvor børnene giver udtryk for andre behov eller interesser end de planlagte, eller hvor en kollega får en idé, som vi vælger at følge. Her ser vi fleksibiliteten som en styrke, men vi er bevidste om, at vi stadig mangler at finde en tydeligere form for systematik i evalueringen.

Hvordan har vi arbejdet med vores lokale skriftlige læreplan?

Arbejdet med den skriftlige læreplan har vi arbejdet fokuseret med ift. læreplanstemaer ind i læringsmiljøbegrebet ved at have det som punkt på dagsorden til personalemøder. Dertil har vi haft oplæg om de fysiske læringsmiljøer på et personalemøde, hvorefter vi selv har arbejdet videre på det faglige som det praktiske niveau.

Børnenes stemmer er blevet hørt mere end tidligere, når de efterspørger mere af noget end andet, hvorfor deres perspektiver har været bidragende til vores evaluering omkring læringsmiljøerne.

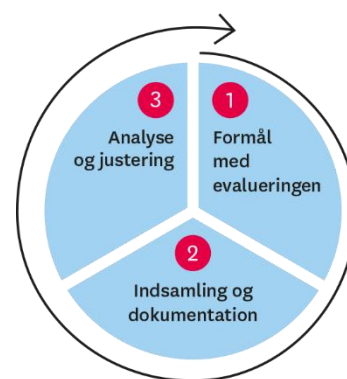
Vi har set små film om voksenorden og organisering, så bevidstheden er vækket yderligere i forhold til, hvor vi befinder os fysisk i rummene, dette med opmærksomhed på at være tilgængelig i positioner som deltagende, observerende og understøttende.

Vi har til et personalemøde arbejdet med en artikel fra Tea Thyre Sørensen, "Legens og læringsmiljøets betydning for barnets udvikling".

Vi har arbejdet i små grupper i personalegruppen med teoretiske spørgsmål sat ind i praksis.

- Vi arbejder forsat i årshjul med større temaer over flere måneder – indimellem dette opstår noget nyt sammen med børnene – og så følger vi børnenes spor.
- Vi har arbejdet med tryk tilknytning på en pædagogisk dag.
- Vi har ryddet op i læringsmiljøerne – justeret og bibeholdt det gode og givende.
- Vi har arbejdet med leg og positionering ude og inde – særligt fokus fremadrettet er legepladspædagogikken. Efteråret 25
- Vi har arbejdet med børnesyn – hvordan kommer det til udtryk i hverdagen
- Vi arbejder kontinuerligt med alle overgange intern t i huset
- Vi arbejder forsat med at vi hører børnenes stemmer ind i de aktiviteter og legemiljøer vi arbejder med, så bevidstheden omkring at de er medbestemmende og har medindflydelse er vokset, og det håber vi kan afspejle vores evaluerende praksis, selvom ikke alt er skriftliggjort.
- Det nye er, at vi præsenteres for Micki Sunesens sampraksis, som bliver spændende at arbejde med, og måske er det lettere at tage skriftlig evaluering ind i vores nye tilgang.

Evaluering og dokumentation af elementer i det pædagogiske læringsmiljø

”Lederen er ansvarlig for, at arbejdet med den pædagogiske læreplan evalueres mindst hvert andet år med henblik på at udvikle arbejdet. Evalueringen skal tage udgangspunkt i de pædagogiske mål og herunder en vurdering af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbuddet og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Evalueringen skal offentliggøres.

Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at sikre en løbende pædagogisk dokumentation af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Den pædagogiske dokumentation skal indgå i evalueringen.

Som led i at kunne evaluere sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbuddet og børnegruppens trivsel, læring, udvikling og dannelse kan der fokuseres på elementer i det pædagogiske læringsmiljø. På den ene side fx, hvordan børnesynet, børneperspektivet og arbejdet med dannelse kommer til udtryk i det daglige pædagogiske arbejde, og på den anden side eksempelvis:

- Børnegruppens trivsel og læring
- Børn i udsatte positioners trivsel og læring
- Tosprogede børns trivsel og læring
- Det enkelte barns trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Fokus på enkelte elementer kan bidrage til at kvalificere evalueringen af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 51

Hvad var formålet med den evaluering, vi gennemførte?

Formålet var at skabe gode lærerige og indbydende læringsmiljøer for børnene, der kan understøtte dem i deres trivsel, læring, udvikling og dannelse. Vi har evalueret på vores egne positioner i forhold til at være observerende, deltagende og understøttende i børnenes lege, samt på de fysiske læringsmiljøer i hele huset som helhed. Vi er kommet frem til at mere oprydning, klargøring og også afgrænsninger vha. indkøb af akustikskærme kan være med til at bedre.

Dernæst har vi evalueret på vores forældresamarbejde, da Corona har været medårsag til, at vi igen skulle give forældresamarbejdet opmærksomhed. Vi har haft en god proces på personalemøder og været ude i små workshops og grupper for at definere "det gode forældresamarbejde". Hvad er vigtigt, mindre vigtigt i dette samarbejde, og hvilken betydning har et godt samarbejde i gensidighed og tillid til hinanden for det enkelte barn.

Vi har evalueret på vores overgange fra vuggestueafdeling til børnehaveafdeling, justeret og organiseret os, så vi har en handleplan for alle børn i overgangene.

Hvilken pædagogisk dokumentation har vi indsamlet i arbejdet med den gennemførte evaluering?

Vi har arbejdet med et ICDP fokus på praksisfortællinger og lavet observationer med billeder og videooptagelser. Dog har videooptagelser ikke været så mange, men de vi har haft har været givtige i læringsprocessen for os selv. Vi har anvendt video på sparrings- og inddragende netværksmøder.

Dernæst arbejder vi med handleplaner og udarbejder TOPI og trivselsvurderinger på alle børn i institutionen.

Få steder i huset er der begyndende børneinterviews. Vi er blevet opmærksomme her også på børneperspektivet, og at vores dokumentation skal hænge mere i børnehøjde. Vores arbejde med børneperspektivet i praksis bærer frugt.

Eksempel fra vuggestueafdelingen:

En gruppe har planlagt at klippe-klistre ift. vores overordnede tema "eventyr".

"Da vi kommer ud i alrummet løber et par børn hen og tager fat i "bobles" skumredskaber og hurtigt går børnene selv i gang med at lave en forhindringsbane, oppe ved bordet er der gjort klar til at klippe til eventyret, men børnene er travlt optagede af banen, og de voksne trækker sit planlagte forløb om at klippe tilbage, og vælger i stedet for at deltage i legen som børnene selv har fundet på. Saksene gemmes til senere på dagen.

Eksempel fra børnehaveafdelingen:

"Vi holder samling og tænkte at vi skulle senge nogle bestemte julesange. Et par børn taler sammen, og så rejser de sig op, og spørger om de må stå op og synge, det må de godt. De fortæller efterfølgende at de vil synge Lucia. Jeg blev lige et øjeblik tavs, da jeg jo havde en anden plan, men sagde heldigvis og selvfølgelig, at det gør vi da bare. Alle stillede sig pludseligt op i en rundkreds og begyndte selv at synge Lucia for fuld skrue"

Hvad lærte vi om sammenhængen mellem vores pædagogiske læringsmiljø og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse?

Børnenes engagement viser sig på en nysgerrig og givtig måde, når vi formår at give dem rum for at komme med deres perspektiver, ønsker og behov i læringsmiljøerne. Vi har også forsat mange dialoger om børns medbestemmelse og har for øje, at det er vigtigt at vores fokus er på proces fremfor at noget skulle skyndes igennem.

Praksisfortællinger om fordybende leg og læring fortæller os, at læringsmiljøer der er *"tydelige og ryddelige"* er understøttende for børnenes generelle udvikling.

"Vi lærer mens vi går, og det gør vi jo sammen med børnene".

Hvilke ændringer og/eller justeringer af praksis gav evalueringen anledning til?

Vi forsætter med at arbejde med hvordan voksne positionerer sig i aktiviteter og leg. Justering ift. både børnegrupper og personale, som er processuel og ongoing, ligeledes er de fysiske læringsmiljøer dynamiske og til at justere på. Børns perspektiver er vigtige, og vi arbejder med *hvordan* vi kan inddrage endnu mere i hverdagen, så de også er med til at justere på læringsmiljøerne i institutionen.

Inddragelse af forældrebestyrelsen

”Forældrebestyrelsen i kommunale, selvejende og udliciterede daginstitutioner skal inddrages i udarbejdelsen og evalueringen af og opfølgningen på den pædagogiske læreplan.

Forældrebestyrelsen for den kommunale dagpleje skal inddrages i udarbejdelsen og evalueringen af og opfølgningen på den pædagogiske læreplan.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 52

Hvordan har vi inddraget forældrebestyrelsen i evalueringen af den pædagogiske læreplan?

Bestyrelsen er orienteret via områdeleder og repræsentanter fra de forskellige institutioner.

Vi har inviteret personale med på forældrerådsmøder for at have dialog om pædagogisk praksis.

Vi har gennemgået informationerne omkring den pædagogiske læreplan, og forældrene har fået et kendskab til læreplansarbejdet bl.a. på forældremøde.

Det fremadrettede arbejde

"En systematisk og udviklende evalueringskultur er central for den løbende udvikling af den pædagogiske praksis, og målet er bedre pædagogiske læringsmiljøer for børnene gennem en systematisk evalueringskultur og en meningsfuld og udviklende feedback til det pædagogiske personale."

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 50-51

Hvilke områder af vores pædagogiske læringsmiljø vil vi fremadrettet sætte mere fokus på?

Vi vil have et forsat fokus på at inddrage børnenes perspektiver i det gode læringsmiljø, vi vil have et ekstra fokus på at huske at vi skal rydde op i miljøerne, eller rettere "gøre klar" til de næste. Dernæst forsætte vores genbesøg af rutinesituationer såsom garderobe og spisning. De kan altid tages op på diverse møder til pædagogisk gennemgang.

Hvordan vil vi justere organiseringen af vores evalueringskultur?

Vi reflekterer godt sammen når vi har gruppearbejde på vores personalemøder og kan blive bedre til det på vores teammøder om mandagen.

Vi skal bruge redskaber til evaluering mere end vi gør.

Hvordan har eller vil vi på baggrund af denne evaluering ændre og/eller justere vores skriftlige pædagogiske læreplan?

Vi arbejder med afgræsning af alrum til bedring af læringsmiljøer, og vi håber på at dette vil hjælpe os i en justering af pædagogisk praksis, og dermed også justering af læreplanen i løbende form, som denne.

Klargøring til leg vil være en måde at invitere til nye/variation i lege i de forskellige områder vi har i institutionen, og dette tænker vi at arbejde med ift. udfaldet af evalueringen her.

Vi er i en kommende udviklingsproces ift. at vi får en del nye medarbejdere, pædagoger, og derfor skal vi finde hinanden, og sammen etablere en god retning med et godt arbejdsfællesskab til gavn for netop dét vi er her for, børnene!

#det handler om børn

Her kan I finde yderligere inspiration til arbejdet med den pædagogiske læreplan

Til at understøtte og inspirere jeres videre arbejde med evalueringskultur og den styrkede pædagogiske læreplan er der udviklet en række øvrige understøttende materialer. Alle inspirationsmaterialer – nuværende og kommende – kan findes på www.emu.dk/dagtilbud

Redskab til selvevaluering er en ramme til systematisk at analysere jeres praksis inden for centrale områder i den styrkede pædagogiske læreplan.

Redskab til forankringsproces indeholder fem tilgange til, hvordan I kan arbejde med forandring og forankring af et stærkt pædagogisk læringsmiljø.

Podcastserien Børnehøjde er en faglig podcast om pædagogik og læreplan. Andet tema i serien sætter i tre afsnit fokus på evalueringskultur. Til temaet findes et dialogkort med spørgsmål til refleksion.

Alle materialer kan findes på www.emu.dk/dagtilbud

Evaluering af arbejdet med den pædagogiske læreplan

© 2020

Danmarks Evalueringsinstitut og Børne- og Undervisningsministeriet

Citat med kildeangivelse er tilladt

Design: BGRAPHIC

BØRNE- OG
UNDERVISNINGSMINISTERIET